

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ

**«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ: КОНСТРУКТИВНИЙ ТА ДЕСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТИ

Все частіше поведінка підлітків набуває соціально значущої спрямованості та пов'язана із соціально-психологічною адаптацією особистості, вчинком, соціальним схваленням поведінки, яка може бути суспільно корисною або деструктивною на рівні девіацій, самоушкоджень, порушень підлітками норм права, завдання суспільної шкоди та може впливати на систему публічних відносин.

Переживання підлітком періоду дорослішання часто характеризується деструктивними діями в його поведінці. Низкою причин деструктивної поведінки, що призводять до шкідливих наслідків та порушень соціальної адаптації підлітка, виступають переоцінка власних можливостей, прагнення бути дорослим, правова необізнаність, конформність, низький рівень психологічної культури, емоційна незрілість тощо [1, с. 219].

Процеси дозрівання особистості підлітка відбуваються у постійній міжособистісній взаємодії, де йому потрібно відстоювати себе, формувати свої переконання, систему цінностей та співвідносити їх із цінностями соціального оточення, референтної групи, набувати нових моделей поведінки, підвищувати психологічну культуру [3, с. 224]. Подолання підлітком внутрішніх протиріч є важливим процесом успішного його функціонування, соціальної адаптації, особистісного зростання. Можна відзначити, що під час вікової перебудови моделей соціальних взаємин, особистість підлітка потребує зразків поведінки, соціальних впливів, спрямування його активності на особистісне зростання та суспільно-корисні дії, випробування та перевірки цінностей, збагачене міжособистісне спілкування на противагу ізоляції, непорозумінню, соціальному неприйняттю його

індивідуальності, нівелюванню цінностей, перебуванню у невизначеності на тлі війни, залежній поведінці.

Підвищення психологічної культури підлітка включає розуміння ним самого себе як особистості, усвідомлення свого місця серед людей, формування навичок рефлексії, емоційного регулювання, врахування потреб та інтересів інших, уміння вирішувати проблеми у конструктивний спосіб, гнучкість, комунікативну толерантність, що є важливими компетенціями у міжособистих стосунках з однолітками, у сім'ї, у широкому соціальному колі. Формування в освітньому середовищі достатнього рівня психологічної культури підлітків є підґрунтям їхньої конструктивної поведінки як на індивідуальному рівні, що належить особистості, так і на суспільному рівні, який проявляється в культурних нормах підліткових груп, молодіжних спільнот, і є консолідованим надбанням соціальної групи, родини, громади [2, с. 48].

Таким чином, підготовка психологів у вишах, майбутніх фахівців психологічних служб по роботі з підлітками, обізнаних щодо психологічних, юридичних, соціальних аспектів проблеми правової поведінки підлітків, та які мають компетенції проведення психологічних консультацій, тренінгів, психопрофілактичної індивідуальної і групової роботи, володіють психологічними методами у соціальній роботі, теоретичними та практичними аспектами підвищення психологічної культури підлітків є потребою сьогодення.

Список використаних джерел

1. Рєпнова Т. П., Гамарц А. М. Деструктивні форми взаємодії: маніпулятивне спілкування, агресивна взаємодія, авторитарний стиль спілкування. *Актуальні питання психології у сучасному інноваційному просторі*: зб. наук. праць за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції. Одеський національний морський університет, 26–27 травня 2023 р. Одеса : ОНМУ. С. 218–222.

2. Рєпнова Т. П. Екстремальна поведінка підлітків та психологічна безпека освітнього середовища в умовах війни в Україні. *Перспективи напрямки розвитку наукової думки в XXI столітті*: зб. наук. праць за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції до Дня науки України / ПрАТ «ВНЗ “Міжрегіональна Академія управління персоналом”» Одеський інститут, Інститут проблем розвитку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 20 травня, 2022 р. Одеса : Лерадрук. С. 46–50.

3. Репнова Т.П. Психологічні змісти культури почуттів підлітків перед викликами війни. *Актуальні питання психології у сучасному інноваційному просторі* : зб. наук. праць за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції. Одеський національний морський університет, 13–14 травня, 2022 р. Одеса : ОНМУ. С. 222–225.

Ключові слова: правова поведінка, підлітки, психологічна культура, освітнє середовище.

Keywords: legal behavior, teenagers, psychological culture, educational environment.

Довженко Мирослава Юріївна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ПРАВОПОРУШНИКА ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	40
Зубарева Світлана Михайлівна ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПСИХОЛОГІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	42
Костюк Вероніка Сергіївна ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	46
Куліков Віталій Миколайович ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ВПЛИВ ЗАКОНОДАВСТВА НА ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ	50
Миронова Ірина Ігорівна ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ АДИКЦІЙ	53
Папінян Вікторія Валентинівна, Брусанівська Вікторія Олегівна ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ.....	56
Папінян Вікторія Валентинівна, Токова Леся Анатоліївна СОЦІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОПОРА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	62
Папінян Вікторія Валентинівна, Цехоцька Поліна Юріївна РОЛЬ ОНЛАЙН-СПІЛКУВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	66
Папінян Вікторія Валентинівна, Юріцена Катерина Володимирівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СТАНУ ПАНІКИ.....	70
Петровчан Діана Михайлівна ВПЛИВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РІВЕНЬ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД МОЛОДІ	75
Попова Ольга Сергіївна ПРОЦЕС СПІЛКУВАННЯ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМОТВОРЕННЯ ПРАВОВІДНОСИН.....	78
Рєпнова Тетяна Петрівна ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ: КОНСТРУКТИВНИЙ ТА ДЕСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТИ.....	82